

REKENHOF

De uitvoering van economische compensaties bij de aankoop van specifiek militair materieel

Verslag van het Rekenhof aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers

Brussel, april 2005

Er bestaat ook een Franse versie van dit verslag.

Il existe aussi une version française de ce rapport.

U kunt dit verslag in de taal van uw keuze raadplegen of downloaden op de internetsite van het Rekenhof.

wettelijk depot	D/2005/1128/3
druk	N.V. PEETERS S.A.
adres	Rekenhof Regentschapsstraat 2 B-1000 Brussel
tel	02-551 81 11
fax	02-551 86 22
Internetsite	www.rekenhof.be

REKENHOF

De uitvoering van economische compensaties bij de aankoop van specifiek militair materieel

Verslag van het Rekenhof aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers

Verslag goedgekeurd in de algemene vergadering van het Rekenhof van 23 maart 2005

Samenvatting

Economische compensaties kunnen worden omschreven als de contractuele verplichting van een leverancier van militair materieel om, voor een bepaald bedrag, aankopen van materieel of diensten te plaatsen bij Belgische ondernemingen. Sinds het begin van de jaren tachtig is het gebruikelijk om economische clausules op te nemen in grote legerprogramma's. De totale waarde van de compensatiebestellingen die, in de periode 1983-2003, door de buitenlandse contractanten in België moest worden geplaatst, bedraagt 2,3 miljard euro.

De doelstelling van dit onderzoek bestond erin na te gaan of de uitvoering van compensaties verloopt volgens de in de reglementering en de contracten opgenomen bepalingen en of het toezicht hierop op een afdoende wijze is georganiseerd. De gunningsprocedure zelf valt buiten het bestek van dit onderzoek.

Het onderzoek werd uitgevoerd bij de twee betrokken diensten van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie: de dienst *Defensie en Technologie* van de Algemene Directie Economisch Potentieel en de sectie *Nijverheidscompensaties en Boekhoudkundige Controles* van de Algemene Directie Controle en Bemiddeling. Het omvat een analyse van de reglementaire en contractuele bepalingen, een controle van alle dossiers opgestart sinds 1994 en een onderzoek van alle andere interne nota's en verslagen (verslagen van de Raad voor Nijverheidscompensaties, statistische informatie, gevolgde procedures,...).

Uit het onderzoek blijkt dat, globaal genomen, het beheer van de dossiers en de organisatie van het toezicht is verbeterd sinds de inwerkingtreding van het betreffende koninklijk besluit van 6 februari 1997. In tegenstelling tot het beheer van de dossiers van vóór de reglementering van 1997, dat wordt bemoeilijkt door de afwezigheid van een volwaardig contract (vaak was geen boeteclausule opgenomen), worden de huidige contracten op een meer volledige en gestandaardiseerde wijze opgesteld en wordt voor elke compensatieverrichting een inspectieverslag opgemaakt.

Toch werden ook bij de meer recente dossiers nog tekortkomingen vastgesteld op het vlak van de kwaliteit van de inspectieverslagen, werden bepaalde bestellingen soms onterecht als compensatieverrichting aanvaard en werd de boeteregeling niet altijd strikt toegepast. De aanvaarding van bepaalde verrichtingen als compensatie gebeurt op basis van onvolledige inspectieverslagen, waarin niet alle door het contract opgelegde voorwaarden (het causaal verband, het technologisch karakter en de nieuwigheid) worden geanalyseerd. Dit komt onder meer doordat richtlijnen over de draagwijdte en de wijze van controle ontbreken. Ook de toepassing van de boetes bij niet-naleving van de verplichtingen verloopt niet altijd zoals in het contract is bepaald. Zo wordt de uitdrukkelijk voorgeschreven regionale verdelingsverplichting niet altijd in aanmerking genomen voor de toepassing van de boete.

Voorts werden nog een aantal andere verbeterpunten geïdentificeerd, onder meer betreffende de opmaak van de contracten, de bepaling van het Belgisch aandeel in het gefactureerde bedrag, het gebrek aan controle op de betalingen, de delegatie van bevoegdheid, de motivatie van de beslissingen en de vrijgave van de bankwaarborg.

In de periode 1990-2003 werd uiteindelijk bijna 80% van de compensatieverplichtingen (van de afgelopen contracten) daadwerkelijk gerealiseerd. De systematische

inlassing, vanaf 1997, van een boetebepaling in de contracten heeft voorlopig nog geen hogere realisatiegraad teweeggebracht.

De minister onderschrijft de aanbevelingen van het Rekenhof om de vastgestelde tekortkomingen te verhelpen en zal ervoor zorgen dat ze zo vlug mogelijk zullen worden toegepast.